

1. feladat**Összesen 22 pont**

Hasonlítsa össze a táblázatban megadott szempontok alapján a következő technológiákat!

Szempontok	Szén-monoxid konverzió	Ammóniaszintézis
Reakció egyenlet:	$\text{CO} + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{CO}_2 + \text{H}_2$	$\text{N}_2 + 3 \text{H}_2 \rightleftharpoons 2 \text{NH}_3$
Hőszínezet:	exoterm	exoterm
Hőmérséklet:	Előkonverterben: 430 °C Utókonverterben 240 °C	350 °C – 550 °C
Nyomás:	0,1 MPa	10-100 MPa
Katalizátor:	Előkonverterben: $\text{Fe}_2\text{O}_3\text{-Cr}_2\text{O}_3$ Utókonverterben: CuO-ZnO	Fe, K_2O , Al_2O_3
Kiindulási anyagok molaránya:	Vízgőzfelesleg	Hidrogéngáz-felesleg
Reaktor megnevezése:	Kontakt katalitikus reaktor	Kontakt katalitikus reaktor
Főtermék:	Hidrogéngáz	Cseppfolyós ammónia
Melléktermék:	Szén-dioxid gáz	nincs
A főtermék felhasználása (két példa):	Ammóniagyártás redukáló szer	Péti-só, karbamid, salétromsav gyártás

Minden helyesen kitöltött cella 1 pont, összesen:

22 pont

2. feladat**Összesen 15 pont**

A) Anódfolyamat: $2 \text{Cl}^- \longrightarrow \text{Cl}_2 + 2 \text{e}^-$ 2 pont

36 cellán átment töltésmennyiség egy óra alatt: $36 \cdot 100 \text{ kA} \cdot 1 \text{ h} = 3600 \text{ kAh}$

A leválasztásban részvett töltésmennyiség: $3600 \cdot 0,92 = 3312 \text{ kAh}$ 3 pont

1 kmol Cl_2 gáz standard körülmények közt $24,5 \text{ m}^3$,

1 kmol Cl_2 gáz leválasztásához $2 \cdot 26,8 \text{ kAh}$ szükséges.

Tehát a 36 cellában egy óra alatt leválasztott klór gáz térfogata

$$\frac{3312}{2 \cdot 26,8} \cdot 24,5 = 1514 \text{ m}^3. \quad 4 \text{ pont}$$

B) $24,5 \text{ m}^3 \text{ Cl}_2$ gáz leválásához (1 kmol) 2 kmol azaz $2 \cdot 58,5 \text{ kg}$ tiszta só kell. 2 pont

$$1514 \text{ m}^3 \text{ klórhoz } \frac{1514}{24,5} \cdot 2 \cdot 58,5 = 7230 \text{ kg tiszta só kell.} \quad 2 \text{ pont}$$

$$\text{Az óránként felhasznált szennyezett só tömege: } \frac{7230}{0,95} = 7610,5 \text{ kg}$$

Az éves szennyezett sószükséglet:

$$7610,5 \cdot 24 \cdot 365 = 66\,667\,980 \text{ kg} = 66\,668 \text{ t} \quad 2 \text{ pont}$$

3. feladat**Összesen 8 pont**

Eljárás	Jellemzők				
	Alapanyag fázisa	Hőelvezetés	Termék halmazállapota	Termékeltválasztás	Termék sűrűsége
Tömb	Cseppfolyós etén + oxigén vagy peroxid	Falon keresztül	olvadék	nincs	Kisebb sűrűségű
Oldószeres	Etén hexánban oldva + katalizátor	Hexán elpárolgotatásával	Hexánban oldva	Hexán elpárolgotatása	Nagyobb sűrűségű

Minden helyesen kitöltött cella 1 pont, összesen:

8 pont

4. feladat**Összesen 10 pont**

- A) Nyersanyag: Természetes eredetű kiindulási anyagok egy gyártástechnológiában.
- B) Alapanyag: Más gyártástechnológiában előállított kiindulási anyag.
- C) Segédanyag: Olyan anyagok, amelyek a termék tulajdonságát javítják, vagy a gyártást könnyítik meg.
- D) Hasznos konverzió: Megadja a kiindulási anyag főtermékké alakulásának százalékos értékét.
- E) Kitermelés: Megadja, hogy az elméletileg számított termék hány százaléka keletkezett a gyártás során.

Minden helyesen megfogalmazott fogalom 2 pont, összesen:

10 pont

5. feladat**Összesen 17 pont**

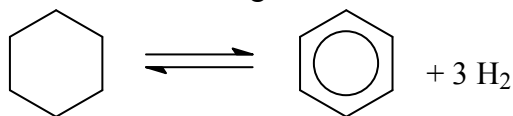
- A) Egészítse ki a következő mondatot!
A fermentáció sebessége az egységnyi **idő** alatt, egységnyi **térfogatú** tápoldatban keletkezett **sejttömeg** vagy **anyagcseretermék** mennyisége.
Minden helyes kiegészítés 1 pont, összesen: 4 pont
- B) A tápoldat minősége és koncentrációja: A maximális sebesség egy adott koncentrációnál érhető el, a minőség pedig a lebonthatóság illetve átalakíthatóság szempontjából hat a fermentáció sebességére. 2 pont
A hőmérséklet: Egy optimumgörbe alapján befolyásolja a fermentáció sebességét. 2 pont
Kémhatás: Minden enzim meghatározott pH-nál fejt ki maximális affinitást ezért befolyásolja a sebességet. 2 pont
Keverés: A tápanyagok és az anyagcsere végtermékek diffúzióját segíti, így növeli a sebességet. 2 pont
- C) Adja meg a felsorolt ipari mikrobiológiai műveletek helyes sorrendje:
Oltótenyészet készítése 2
Tápoldat készítése 4
Tápoldat, levegő, készülék sterilizése 1
Fermentáció 3
Termék elkülönítése 5
A helyes sorrend: 5 pont

6. feladat**Összesen 28 pont**

- A) A benzinreformálás célja a benzin aromás tartalmának növelése,

jobb minőségű benzin előállítására, illetve a nagy aromástartalmú reformált benzinnél egyedi aromások (BTEX) kinyerése. 3 pont

B) Cikloalkánok dehidrogénezése:

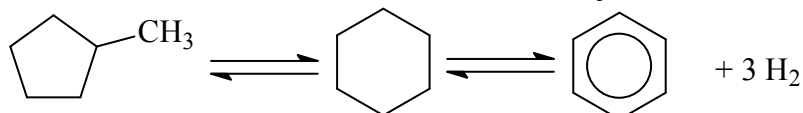
ciklohexán

benzol

hidrogén

4 pont

Öt szénatomos cikloalkánok dehidroizomerizációja:

metil-ciklopentán

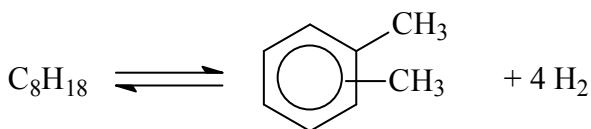
ciklohexán

benzol

hidrogén

4 pont

Alkánok dehidrociklizálása

oktán

o, m vagy p-xilol

hidrogén

4 pont

Szerkezeti képletek helyett összegképlettel írt reakciók is elfogadhatók.

- C)**
1: csőkemence	2: reaktor	3: kompresszor
4: hőcserélő	6: szeparátor	7: desztilláló kolonna
A: benzin	B: Hidrogén	C: reformált benzin

Minden helyes megnevezés 1 pont, összesen:

9 pont

- D)** A reformáláskor használt katalizátor (platina) aktivitását rontó kén-, oxigén- és nitrogént tartalmazó vegyületek eltávolítása céljából. 2 pont
- E)** A katalizátorra rakódott kokszt időnként le kell égetni, regenerálni kell a katalizátort. 2 pont